

INHOUD

Introductie	2	
A. Mogelijke benaderingen van bijbelstudie	3	
B. Hulpmiddelen voor inductieve bijbelstudie	4	
C. Vaardigheden voor inductieve bijbelstudie	7	
<u>Gebed</u>		7
<u>Observatie</u>		7
<u>Interpretatie</u>	8	
Struktuur		9
Soort literatuur		10
Betekenis van woorden		10
Geschiedkundige achtergrond		11
Algemene richtlijnen voor interpretatie	11	
<u>Applicatie</u>		12
<u>Communicatie</u>		13
Samenvatting		14
D. Inductieve bijbelstudie stap voor stap	15	
E. Samenvatting van de methode van inductieve bijbelstudie		21
F. Overzicht van de methode van inductieve bijbelstudie		22
Appendices:		
1. Tien methodes van bijbelstudie	23	
2. Extra observatie vragen	26	
3. Korte woorden met veel betekenis		27
4. Extra interpretatie vragen		28
5. Struktuur en compositie	30	
6. Stijlfiguren		32
7. Extra applicatie vragen	34	
8. Persoonlijke en wijdere applicatievragen	36	
9. Tijdelijk evangelie?		37
10. Basis Achtergrond Informatie	39	
11. Een beknopte definitie van 20 soorten lees- en communicatiefouten	42	
Voorbeelden:		
1. Een voorbeeld van een horizontaal diagram voor Filémon		44
2. Filémon - Interne bewijzen		47
3. Filémon - Externe bewijzen		48
4. Een voorbeeld van een horizontaal diagram voor Galaten		50
5. De volgorde van de gebeurtenissen in Galaten 1 en 2 en in Handelingen	54	
6. Een voorbeeld van een horizontaal diagram voor Efeziërs	54	
7. Een voorbeeld van een verticaal diagram voor Efeziërs 1		57
8. De leiders van de gemeente te Efeze	58	

INTRODUCTIE

Deze syllabus is geschreven om te dienen als introductie van de School voor Bijbelse Studies van Jeugd met een Opdracht. Dit werk is gebaseerd op en vertaald uit lessen van dr. E.W. Morey en dr. B. Woolvardt en geschriften van dr. R. Smith, P. Leage en J. Spriggs.

Rob A. van Os
Heidebeek, Heerde
December 1994

A. MOGELIJKE BENADERINGEN VAN BIJBELSTUDIE

1. De subjectieve (meditatieve of profetische) benadering

- a. Velen gebruiken deze benadering bij hun dagelijkse bijbellezingen.
- b. Bij deze benadering voel je dat God door Zijn Geest spreekt door een vers of gedeelte te benadrukken.
- c. Er wordt geen rekening gehouden met het verband waarin het vers staat.
- d. Als dit je enige manier van bijbelstudie is, stel je je open voor valse leringen en bedrog.
- e. Alles wat geleerd wordt door deze benadering moet getoets worden door de inductieve benadering.

2. De deductieve benadering (Idee ---> Tekst)

- a. Bij de deductieve benadering kom je tot de bijbel met een stelling, en probeert deze te bewijzen door er de juiste bijbelverzen bij te zoeken.
- b. Je hebt al een conclusie bereikt voordat de bijbel in verband bestudeerd is.
- c. Deze benadering geeft alleen goede resultaten als de stelling waar je van uitging correct was.
- d. Deze benadering kan alleen met vrucht gebruikt worden als je reeds een gegene inductieve kennis van de bijbel hebt.

3. De inductieve benadering (Tekst ---> Idee)

- a. Deze benadering laat de bijbel voor zichzelf spreken.
- b. De primaire vraag is wat de schrijver (geïnspireerd door de Heilige Geest) te zeggen heeft.
- c. Conclusies zijn het resultaat van nauwkeurige observatie zonder vooringenomen standpunten.
- d. De bijbel wordt in verband bestudeerd.

Conclusies

De inductieve benadering verdient de voorkeur en door deze benadering kan een hecht fundament gelegd worden voor latere deductieve studies. Bij de inductieve benadering wordt ieder bijbelvers in verband bestudeerd. Door de menselijke schrijver te gaan begrijpen, ga je de Heilige Geest begrijpen, die de menselijke auteur geïnspireerd heeft.

De inductieve manier van studeren maakt het mogelijk om:

- zelf een volwassen christen te worden (2 Tim. 3:16,17)
- anderen te onderwijzen (Heb. 5:12)
- ontvangen onderwijs te toetsen (Han. 17:11).

(In Appendix één worden tien bijbelstudiemethodes genoemd, die inductief toegepast kunnen worden).

B. HULPMIDDELEN VOOR INDUCTIEVE BIJBELSTUDIE

Iedere vakman moet bepaalde vaardigheden aanleren en verschillende hulpmiddelen leren gebruiken voordat hij zijn vak goed kan beoefenen. Voor de bijbelstudent is het al niet anders. In dit gedeelte zullen wij de verschillende hulpmiddelen bespreken en in het volgende gedeelte de verschillende vaardigheden, die nodig zijn voor gedegen bijbelstudie.

1. EEN BIJBEL

Dit lijkt vanzelfsprekend, maar er bestaan veel verschillende nederlandse bijbels en dus zullen we moeten bepalen welke wij het best kunnen gebruiken.

De vertalers moeten beslissen van welke Hebreeuwse en Griekse manuscripten zij uit zullen gaan. In het algemeen zijn de vertalingen van de oudste manuscripten nauwkeuriger dan vertalingen van latere kopieën van deze manuscripten.

De vertalers moeten ook kiezen uit verschillende vertaal filosofieën:

- a. Letterlijk. Deze vertaling volgt de oorspronkelijke woordvolgorde zoveel mogelijk en vertaalt idioom zo letterlijk mogelijk (idiolekt of formeel equivalent).
- b. Gelijkwaardig. Een gelijkwaardige vertaling verandert de woordvolgorde van de grondtekst om in vloeiend nederlands te kunnen vertalen, maar probeert wel om ieder woord te vertalen. Idioom wordt in nederlands idioom omgezet van gelijke betekenis. Geschiedkundige en culturele feiten worden niet aangepast aan de nederlandse situatie (dynamisch equivalent).
- c. Vrij. Een vrije vertaling is geen vertaling van woorden, maar van gedachten. Hierbij wordt minder rekening gehouden met de preciese woorden uit de grondtekst en ook worden feitelijkheden soms aangepast (paraphrase).

Enkele hedendaagse vertalingen kunnen als volgt gerangschikt worden:

Letterlijk	Gelijkwaardig	Vrij
S.V. N.B.G. Telos N.T.	G.N. Willibrord	Het Boek

Er bestaat geen perfecte vertaling. Het beste kunnen twee of meer vertalingen naast elkaar bestudeerd worden. Vrije vertalingen zijn minder geschikt voor bijbelstudie, maar kunnen voor meditatie wel nuttig zijn.

2. EEN BIJBELS WOORDENBOEK (of Bijbelse encyclopedie)

Dit onmisbare naslagwerk geeft inzicht in Bijbelse volkeren, gewoontes, gebeurtenissen en plaatsen. Het is alfabetisch gerangschikt.

3. EEN BIJBELSE CONCORDANTIE

Dit eveneens onmisbare naslagwerk rangschikt alle woorden in de Bijbel op alfabetische volgorde en geeft zinsneden van alle schriftplaatsen waar een bepaald woord voorkomt. Het is vooral nuttig voor de studie van plaatsnamen, personen en theologische begrippen. Een volledige concordantie is het meest bruikbaar. Vele Engelstalige concordanties bevatten eveneens beknopte hebreeuwse en griekse woordenlijsten, waarmee woordstudies vanuit de grondtekst gedaan kunnen worden.

4. EEN BIJBELSE ATLAS

De gebeurtenissen in de Bijbel vonden niet plaats in het luchtledige. Een Bijbelse atlas kan je vertrouwd maken met de lokatie van allerlei gebeurtenissen en zo de onderlinge samenhang en betekenis van veel schriftgedeeltes verduidelijken.

5. EEN BIJBELS WOORDSTUDIE BOEK

Dit boek belicht de betekenis van bijbelse woorden vanuit de grondtekst. Soms zijn dit soort hulpmiddelen echter duidelijk theologisch gekleurd.

6. EEN BIJBELS HANDBOEK

Dit is een combinatie van een bijbels woordenboek en een (oppervlakkig) commentaar.

Bijbelse commentaren zijn niet meteen nodig. Zij geven een vers voor vers interpretatie van een bijbelboek, zoals dit opgevat is door één bijbelgeleerde en zijn dus nimmer objectief. Pas nadat je zelf het bijbelboek grondig bestudeerd hebt, kun je de moeilijke gedeelten met de opinie van een ander vergelijken om zo meer inzicht te krijgen. De inleidingen van een commentaar geven dezelfde achtergrondinformatie als een goed bijbels woordenboek en kunnen wel meteen van nut zijn.

Beknopte bibliografie:

Concordanties:

Nederlandse Concordantie van de Bijbel, Abraham Trommius, Voorhoeve, Den Haag (volledige concordantie op de Statenvertaling, geeft de vertaling in Hebreeuws en Grieks)

Concordantie op het Oude en Nieuwe Testament, red. S.P. Dee en J. Schoneveld, Bosch & Keuning, Baarn (volledige concordantie op de NBG vertaling)

Bijbelse Woordenboeken:

Bijbelse Encyclopedie, red. W.H. Gispen, B.J. Oosterhoff e.a., Kok, Kampen, 1975

Encyclopedie van het Oude en Nieuwe Testament, 2 delen, red. S.P. Dee en J. Schoneveld, Bosch & Keuning, Baarn

Bijbels/Historisch Woordenboek, 6 pocketboeken, Bo Reicke en Leonhard Rost, Het Spectrum, Utrecht, 1969

Bijbelse Woorden en hun Geheim, F.J. Pop, Boekencentrum N.V., Den Haag, 1964

Bijbelse Atlassen:

Atlas van de Bijbel, John Rogerson, Elsevier, Amsterdam/Brussel, 1985

Kleine Atlas van de Bijbel, Luc. H. Grollenberg, Elsevier, Amsterdam/Brussel, 1968

In het Voetspoor van de Bijbel, Jac. G. Constant e.a., Reader's Digest, 1983

Bijbelse Handboeken:

Bijbels Handboek, 4 Delen, red. A.S. van der Woude, H.A. Brongers, e.a., Kok, Kampen, 1990 (Zeer uitgebreide en diepgaande achtergrondinformatie over de Bijbel)

Handboek bij de Bijbel, red. David en Pat Alexander, Voorhoeve, Den Haag, 1985 (Vrij oppervlakkige combinatie van achtergrondinformatie en commentaar)

Interlineaire vertalingen e.d.:

Studiebijbel, 16 delen, In de Ruimte, Soest, 1986 (volledige concordantie en woordstudies vanuit het Grieks, alsook tekst en commentaar, van het Nieuwe Testament)

Handwijzer op de Grondtekst van de Bijbel, red. H.N. Ridderbos en W. van der Meer, Kok, Kampen, 1993 (Heb.-Ned., Ned.-Heb., Gri.-Ned. en Ned.-Gri. Woordenlijsten)

C. VAARDIGHEDEN VOOR INDUCTIEVE BIJBELSTUDIE

Wij zullen vijf verschillende vaardigheden aan moeten leren en oefenen om het Woord van God goed te kunnen bestuderen en verkondigen:

1. Gebed
2. Observatie
3. Interpretatie (Exegese of verklaring)
4. Applicatie (Hermeneutiek)
5. Communicatie.

Het is tevens van belang deze vaardigheden in deze volgorde te leren en toe te passen, aangezien goede interpretatie gebaseerd is op goede observatie en goede applicatie op goede interpretatie.

1. GEBED

David bad om hulp bij het verstaan van God's wet (Psalm 119:18). Zonder de hulp van Christus kunnen wij niets doen, ook geen bijbelstudie (Joh.15:5). De Heilige Geest heeft de bijbelschrijvers geïnspireerd en wil ook ons inzicht geven in Zijn boek (1 Joh.2:27).

2. OBSERVATIE

Observatie is nauwkeurige waarneming van wat de bijbeltekst eigenlijk zegt. Wat staat er eigenlijk in de tekst? Om open te kunnen staan voor nieuwe inzichten, zal het vaak noodzakelijk zijn afstand te nemen van vooroordelen en kerktradities (het zgn. zonnebril effect). Het is het beste om de tekst te lezen alsof die nog nooit eerder gelezen is.

Om goed te observeren zullen wij de tekst verscheidene malen door moeten lezen. Bij de eerste lezing gaat het erom een overzicht van het boek te verkrijgen. Het is dan ook zeer belangrijk het boek van begin tot eind in één keer door te lezen.

God heeft ons de bijbel in boeken gegeven, zonder nummering van hoofdstukken en verzen; deze nummering is pas veel later toegevoegd. Het is eveneens belangrijk om deze eerste lezing hardop te doen, zodat God's woord ook via onze oren tot ons kan komen en niet alleen via onze ogen. Veel bijbelboeken werden geschreven om hardop voorgedragen te worden en soms kunnen de emoties van de schrijvers hierdoor opgemerkt worden (bijv. in Paulus'brief aan de Galaten, verg. ook Han. 8:30).

Na deze eerste lezing zullen we in de volgende lezingen steeds meer aandacht aan details gaan schenken. Bij de tweede lezing gaat het erom alle belangrijke woorden of begrippen die drie of meer keer herhaald worden, te kleuren. Dit mag met een willekeurige kleur, zolang je maar dezelfde kleur voor hetzelfde woord gebruikt zolang je één bepaald bijbelboek bestudeert.

Zet een verticale gekleurde streep voor de kantlijn als het gaat om het volgende:

Woorden direkt gesproken door God, Jezus of de Heilige Geest	ROOD
Woorden direkt gesproken door mensen	GROEN
Woorden direkt gesproken door engelen, satan, demonen of anderen	BLAUW
Citaat uit of verwijzing naar een ander Testament	GEEL.

Hierin is het het best consequent te zijn in de hele Bijbel en steeds dezelfde kleur te gebruiken.

Hoewel God's Woord oorspronkelijk niet in hoofdstukken, verzen of alinea's opgedeeld was, is er wel een opbouw van ideeën, zoals in ieder goed boek. Deze ideeën zijn aangegeven in de tekst door alinea's. Een alinea bevat de kleinste éénheid van denken in de bijbel, oftewel één gedachte. Wij zullen van nu af aan deze gedachtes of alinea's paragrafen noemen. Wij zullen moeten leren de bijbel te benaderen vanuit BOEKEN en PARAGRAFEN en niet langer vanuit HOOFDSTUKKEN en VERZEN.

Geef iedere paragraaf van het boek een paragraaftitel. Een goede paragraaftitel voldoet aan de volgende eisen:

- de woorden komen uit de bijbeltekst
- niet meer dan vier woorden
- de woorden bevatten het belangrijkste punt uit de paragraaf
- de titel is uniek voor dit bijbelboek
- de titel geeft de samenhang weer met de voorafgaande en volgende titels.

Deze paragraaftitels zullen je helpen om later de structuur van het bijbelboek te ontdekken.

(Appendix twee bevat extra vragen om je observatie vaardigheden mee te ontwikkelen. Korte woordjes kunnen soms veel betekenen en moeten niet over het hoofd worden gezien, zie appendix drie).

3. INTERPRETATIE (exegese)

Voordat we kunnen weten wat God's Woord nu van ons vraagt, moeten we erachter komen wat God's woord betekende voor de eerste lezers. De menselijke auteur en de oorspronkelijke lezers leefden duizenden jaren geleden in andere landen en onder andere omstandigheden dan wij. De fundamentele vraag bij het doen van interpretatie is dan ook: Wat betekende de tekst toen het voor het eerst geschreven werd? We zouden ook kunnen vragen: Wat was de oorspronkelijke bedoeling van de schrijver? of: Hoe begrepen de eerste lezers deze tekst?

Juiste interpretatie is alleen mogelijk na nauwkeurige observatie. Goedeobservatie leidt tot een beter begrip van de Bijbel.

Er zijn drie gevaren bij interpretatie:

1. Misinterpretatie: Het toeschrijven van een foutieve betekenis aan een bijbeltekst.
2. Overinterpretatie: Het toeschrijven van bepaalde betekenissen aan een bijbeltekst, die er eigenlijk niet zijn.
3. Onderinterpretatie: Het toeschrijven van te weinig betekenis aan een bijbeltekst, terwijl er meer uitleg mogelijk is.

Iedere bijbeltekst heeft slechts één juiste interpretatie. Het is niet altijd mogelijk die juiste interpretatie te achterhalen. Eén tekst kan wel meerdere toepassingen hebben.

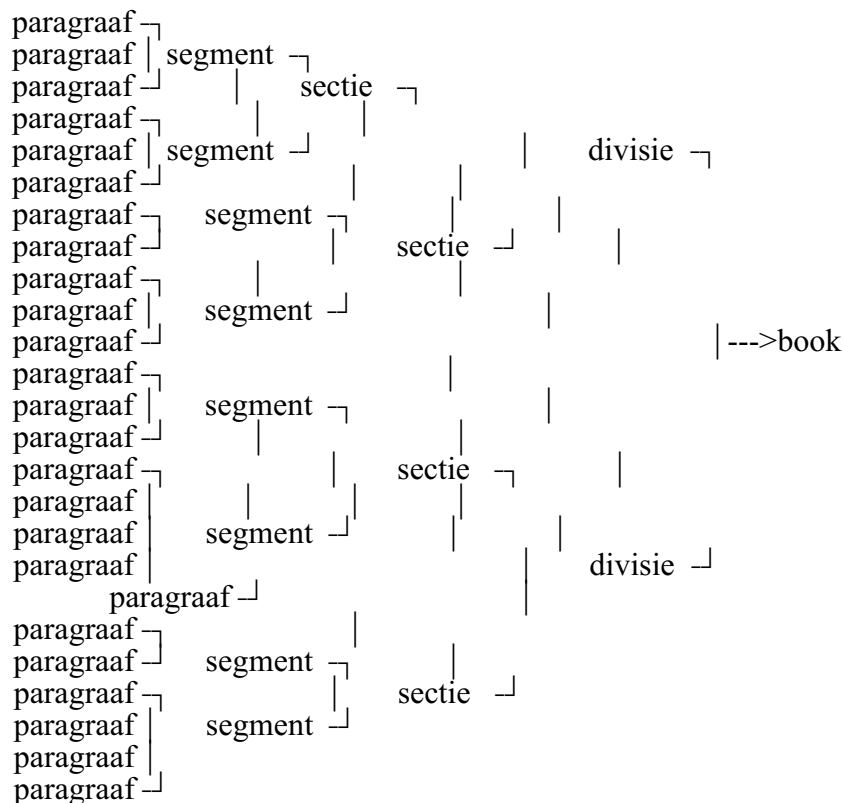
Aangezien de interpretatie vraag de meeste moeilijkheden oplevert, zullen wij hem opsplitsen in vier verschillende vragen en ieder afzonderlijk behandelen:

- a. Wat is de structuur van het boek?
- b. Wat voor soort literatuur is het boek?
- c. Wat is de betekenis van bepaalde woorden?
- d. Wat is de geschiedkundige achtergrond van het boek?

a. Wat is de structuur van het boek?

De schrijver heeft, geïnspireerd door de Heilige Geest, zijn boek een structuur gegeven om daardoor God's boodschap over te brengen. De structuur is de wijze waarop de verschillende paragrafen in het boek gerangschikt zijn. Een woord krijgt alleen betekenis in een zin. Een zin krijgt zijn volle betekenis in een paragraaf. Net zo wint een paragraaf aan betekenis in een hoofdstuk. Om geen verwarring te veroorzaken met de hoofdstukken die reeds in de bijbel genummerd zijn, zullen wij vanaf hier de naam "segment" gebruiken. In de langere bijbelboeken kunnen wij de segmenten in secties onderbrengen en de secties in divisies. De volgende overzichten kunnen dit nog verder verduidelijken:

Woorden	vormen samen een zin,
Zinnen	vormen samen een paragraaf,
Paragrafen	vormen samen een segment,
Segmenten	vormen samen een sectie,
Secties	vormen samen een divisie,
Divisies	vormen samen een boek.

Een segment bestaat uit minstens twee paragrafen die één thema of onderwerp behandelen. Soms bevatten al deze paragrafen een sleutelwoord dat hen samenbindt. Soms worden zij op een andere manier samengevoegd, bijvoorbeeld door vergelijking van twee ideeën of door tegenstelling (zie de regels van compositie in appendix vijf). Nadat je de structuur van een bijbelboek ontdekt hebt, zul je merken dat veel bijbelschrijvers consequent geweest zijn in de opbouw van hun boek. De meeste boeken hebben dan ook een bepaald soort structuur, bijvoorbeeld aardrijkskundig (Handelingen) of biografisch (Ruth) (zie verder appendix vijf). Sommige boeken hebben een combinatie van deze structuren, zoals bijvoorbeeld Romeinen; dit boek heeft zowel een logische als een brief structuur.

b. Wat voor soort literatuur is het boek?

Er zijn in principe twee soorten literatuur: poëzie en prosa. Poëzie gebruikt de taal van het hart en van de gevoelens, terwijl prosa de taal van het hoofd en het verstand is. In de meeste moderne bijbels is poëzie ook als zodanig gedrukt, hetgeen het herkennen ervan aanzienlijk vergemakkelijkt. Ook veel van de oudtestamentische profetische boeken bestaat uit poëzie, ook al wordt dit niet als zodanig gedrukt in de NBG vertaling.

Er zijn verschillende soorten prosa in de bijbel: geschiedenis, wet, spreuken, profetiën, evangeliën en brieven. Geschiedenis en de verhalen uit de evangeliën onderwijzen door goede en slechte voorbeelden te geven (impliciet onderwijs), terwijl de overige soorten prosa direct onderwijzen door specifieke voorschriften te geven (expliciet onderwijs).

c. Wat is de betekenis van bepaalde woorden?

Woorden hebben slechts betekenis in zinnen en zinnen krijgen hun volle betekenis in paragrafen. Een woord moet dan ook altijd in verband bestudeerd worden, samen met de voorafgaande en volgende zinnen. Een concordantie kan helpen om uit te vinden hoe de auteur dit woord in de rest van zijn werk gebruikt heeft en hoe de andere schrijvers van het Oude en Nieuwe Testament dit woord gebruikten. Bijbelse woordstudie boeken kunnen helpen om de taalkundige achtergrond vanuit de grondtekst duidelijk te maken, terwijl een bijbels woordenboek informatie kan geven over het gebruik van het woord in de bijbel in algemene zin.

Iedere taal kent idioom; woorden worden dan niet letterlijk, maar figuurlijk gebruikt om een bepaald beeld op te roepen. Idioom kan niet altijd letterlijk vertaald worden vanuit de grondtekst. (Zie appendix zes voor verschillende soorten stijlfiguren).

d. Wat is de geschiedkundige achtergrond van het boek?

Met de geschiedkundige achtergrond bedoelen we de omstandigheden waaronder het boek geschreven werd en de omstandigheden die te maken hebben met de inhoud van het boek. Wie schreef Wat aan Wie, Wanneer, Waar, Waarom, Hoe en Waartoe? Voorzover deze vragen beantwoord kunnen worden uit het bijbelboek zelf, spreken we van intern bewijs, voorzover we andere bijbelboeken of bijbelse woordenboeken moeten gebruiken, spreken we van extern bewijs (Zie appendix tien voor achtergrondvragen voor specifieke literatuurtypes in de Bijbel).

In het beantwoorden van deze verschillende interpretatievragen, is het goed de volgende algemene richtlijnen voor interpretatie aan te houden:

1. Gezond verstand verklaart het overgrote deel van de bijbel (natuurlijke zin).
2. Een vers kan niet nu betekenen wat het nooit in de tijd van de bijbel betekent heeft (geschiedkundige zin).
3. Eén bepaald vers moet niet zo verklaard worden dat het de rest van de **b i j b e l s e** openbaring tegenspreekt. Indirecte conclusies moeten nooit expliciet onderwijs tegenspreken. Moeilijke verzen moeten verklaard worden in het licht van duidelijke passages en niet andersom (harmonische zin).
De oudtestamentische geschiedenis, poëzie en profetie moeten verklaard worden in het licht van de oudtestamentische wet. De nieuwtestamentische evangelieën, Handelingen en Openbaring in het licht van de brieven.
4. Het Oude Testament moet verklaard worden in het licht van het Nieuwe Testament. De symbolen en typebeelden van het Oude Testament worden vaak uitgelegd in het Nieuwe (bijv. Markus 7:18,19; Hebreeën).
5. De bijbel is waar in alles wat zij bevestigt. Er staan ook leugens in de bijbel, maar deze werden gesproken door bijv. Job's vrienden of satan. Er staan ook een aantal slechte voorbeelden in de bijbel, die wij beslist niet moeten volgen (bijv. Jifta's eed in Richteren 11, David's overspel met Bathséba in 2 Samuel 11).

(Appendix 4 bevat extra interpretatie vragen).

Josh McDowell waarschuwt ons voor de volgende veelgemaakte vergissingen bij het toepassen van God's Woord:

1. Interpretatie als einddoel beschouwen in plaats van toepassing.
2. Emotioneel reageren op toepassing, zonder applicatie je levensstijl te laten veranderen.
3. Frustratie in het niet zien van snelle veranderingen en resultaten in je leven.

Toepassingen zijn er niet slechts voor jezelf, maar ook voor je familie, je lokale gemeente, de hele gemeente en de hele wereld (zie appendices zeven en acht voor extra applicatie vragen, zowel op het persoonlijke als op een breder vlak).

5. COMMUNICATIE. We moeten niet tevreden zijn met de toepassing van bijbelse waarden in onze eigen levens, maar deze waarden ook aan anderen onderwijzen (2 Timotheüs 2:2). Hoe kunnen wij communiceren wat de tekst voor nu betekent? Mensen zullen in het algemeen niet zo geïnteresseerd zijn in onze observaties en interpretaties als in onze applicaties. We zullen hen niet alleen vage richtlijnen en nieuwtestamentische absolute waarden moeten voorhouden, maar ook afgeleide relatieve waarden die zij direct op hun levensomstandigheden kunnen toepassen. Iedere goede preek raakt mensen hun harten en daagt hen uit om op een radicale manier te veranderen voor God. (Zorg ervoor de fouten die in appendix elf staan zoveel mogelijk te vermijden).

Vaak zal het goed zijn de volgende punten te overwegen bij de communicatie van God's Woord:

1. Begin je onderwijs met iets wat de aandacht trekt en je boodschap inleidt. Dit kan bijvoorbeeld door een radicale uitspraak, een plaat, lied, toneelstukje of een andere creatieve uiting.
2. God's woord brengt vrucht voort. Zorg ervoor dat je lezing van de bijbel centraal staat en duidelijk overkomt. Laat mensen meelesen indien mogelijk en geef hen de tijd om bijbelreferenties op te zoeken.
3. Verklaar het gelezen gedeelte (interpretatie) in zoverre dit nodig is om de toepassing (applicatie) te kunnen begrijpen.
4. Geef een paar gedetailleerde toepassingsmogelijkheden, die je hoorders zullen uitdagen om hun levens te willen veranderen in de kracht van de Heilige Geest. Nadat je de boodschap samengevat hebt, is het goed om je hoorders tot actie op te roepen in de vorm van bijv. stil persoonlijk gebed, vernietiging van symbolen van afgoden, doop; naar gelang het thema van je boodschap.

De verschillende vaardigheden die nodig zijn voor inductieve bijbelstudie kunnen als volgt samengevat worden:

1. **GEBED**

2. **OBSERVATIE:**

Wat staat er eigenlijk in de tekst?

1. Lees het hele boek in één keer door
2. Kleur (driemaal of meer) herhaalde woorden en begrippen
3. Kleur wie er spreekt (God=rood, mensen=groen of anderen=blauw) en citaten van en verwijzingen naar een ander Testament (geel)
4. Maak paragraaftitels

3. **INTERPRETATIE:**

Wat betekende de tekst toen het voor het eerst geschreven werd?

1. Structuur?
2. Soort literatuur?
3. Betekenis van woorden?
4. Geschiedkundige achtergrond?

4. **APPLICATIE:**

Wat betekent de tekst heden voor ons?

1. Relatieve waarden toen?
2. Absolute waarden toen?
3. Absolute waarden nu?
4. Relatieve waarden nu?

5. **COMMUNICATIE:**

Hoe kunnen wij overbrengen wat de tekst voor nu betekent?

D. INDUCTIEVE BIJBELSTUDIE STAP VOOR STAP

(Naar P. Leage en J. Spriggs: SBS Course Syllabus)

1. Begin met een gewone bijbel zonder allerlei hulpmiddelen, geen studie-bijbel. Je gaat voor jezelf zien wat er allemaal in de bijbel staat. De sleutel hiertoe is observatie. Observatie is kijken, kijken en nog eens kijken totdat je ziet.
2. Bid dat de Heilige Geest je zal leiden en onderwijzen bij je studie van het Woord.

STOP EN DOE STAP TWEE.

3. Pas de Overzichtsmethode toe. Lees door het hele boek in één keer. Maak genoeg tijd vrij om zonder interrupties het hele boek uit te lezen. Lees het snel door, zonder te stoppen om over gedeeltes na te denken. Lees hardop.

STOP EN DOE STAP DRIE.

4. Opnieuw passen we de Overzichtsmethode toe, maar nu met observatievragen in ons achterhoofd. Je kunt de tekst zelf markeren (bijv. woorden die minstens drie maal herhaald worden kun je kleuren; je kunt zo ook aangeven wie de spreker is in een bepaald gedeelte en of een tekst in een ander Testament wordt gebruikt). Probeer observatie vragen te beantwoorden, zoals Wie deed Wat, Wanneer en Waar? Let op herhaling, tegenstellingen, vergelijkingen, stijlfiguren, etc. Vraag je voortdurend af tijdens het lezen, waarom dit boek geschreven werd. Vat de boodschap van het boek samen.

STOP EN DOE STAP VIER.

5. Nu gaan we door met de Analytische methode. Om de structuur van het boek te ontdekken geven we iedere paragraaf een titel. Een goede paragraaftitel voldoet aan de volgende vier eisen:
 - a. Vier woorden of minder uit de bijbeltekst, het liefst uit één zinsnede. Dit helpt je om te observeren en nog niet te interpreteren.
 - b. Het belangrijkste punt van de paragraaf moet erin staan.
 - c. De titel mag slechts eenmaal voorkomen.
 - d. De titel moet "vloeiend" met de voorgaande en erna komende titels.

Als je door je titels leest, moet het mogelijk zijn de redenering van de auteur te volgen.

STOP EN DOE STAP VIJF.

6. De volgende stap is om de structuur te ontdekken die de schrijver gebruikt heeft om zijn boodschap over te brengen. Zoek naar verbanden tussen paragrafen, terwijl je de paragraaftitels door leest en eventueel de bijbeltekst bekijkt. Welke paragrafen horen bij elkaar en waarom? Denk aan de verschillende structuurniveaus.

Woorden	vormen samen een zin,
Zinnen	vormen samen een paragraaf,
Paragrafen	vormen samen een segment,
Segmenten	vormen samen een sectie,
Secties	vormen samen een divisie,
Divisies	vormen samen een boek.

Het is hard werk om de structuur van een boek te ontdekken. Er is geen gemakkelijke manier. Zet door met lezen en vergelijken met de bijbeltekst totdat je begrijpt wat de schrijver bedoeld heeft en wat hij heeft willen benadrukken. Als je deze stap af hebt, ben je al een heel eind gevorderd in je begrip van het boek. Neem hier vooral de tijd voor. Het kan wel een uur of nog langer duren. Ga niet verder totdat je ZELF de structuur ontdekt hebt.

Als je een indeling hebt gemaakt, geef dan ieder segment een titel. Dit mag in je eigen woorden en moet de inhoud van de verschillende paragrafen goed weergeven. Bij een lang boek zul je ook nog sectie en divisie titels moeten maken.

STOP EN DOE STAP ZES.

7. De volgende stap is om een "sleutelvers" te vinden. Een "sleutelvers" is een vers, een deel van een vers of een paar verzen die de boodschap van het boek samenvatten.
8. Vervolgens geef je het hele boek een titel. Dit mag ook in je eigen woorden, maar moet kort en krachtig zijn en het doel en/of de boodschap van het boek aangeven. Vaak zullen je sleutelvers en je segment, sectie en divisie titels je kunnen helpen om een goede boektitel te vinden.

(SBS Studenten: Na het seminar zal je gevraagd worden om je structuur (globale horizontale diagram) met een staflid te bespreken voordat je verder gaat).

HET GLOBALE HORIZONTALE DIAGRAM

9. Het horizontale diagram is een uitstekende manier om de structuur van het hele boek op te schrijven. Als je het netjes doet en goede titels hebt gemaakt, zal het je later altijd herinneren aan wat je nu ontdekt hebt.

Het horizontale diagram van kortere boeken laat de paragraaftitels en de segmenttitels (en soms zelfs sektietitels) zien. Voor langere boeken worden alleen de segment, sekte en divisietitels opgeschreven in dit diagram; de paragraaftitels komen dan in andere diagrammen te staan.

Bekijk het voorbeeld van het diagram voor Galaten eens achter in de

syllabus. We hebben onze boektitel en sleutelvers ook in het diagram opgenomen. Let erop dat je het diagram proportioneel tekent. Dit zal je in één oogopslag laten zien hoeveel aandacht er aan de verschillende onderwerpen besteed is door de schrijver. Als een paragraaf zes verzen heeft en de daaropvolgende twaalf, dan moet deze twee derde paragraaf ook twee maal zoveel ruimte krijgen in het horizontale diagram. Schrijf eerst al je paragraaftitels op aan de linkerzijde van het papier, dan is het makkelijk om de juiste ruimte voor je segmenten te bepalen. Bij langere boeken moeten de segmenten links van de bladzijde proportioneel

Bekijk het voorbeeld nauwkeurig en teken dan je eigen horizontale diagram, waarbij je je eigen titels gebruikt.

STOP EN DOE STAP NEGEN.

10. Voordat je verder gaat met andere diagrammen, is het nuttig enige andere methodes van bijbelstudie toe te passen, die deel uitmaken van de Basis Achtergrond Informatie (Appendix 10). De vrucht hiervan zal je in je verdere studie duidelijk worden.

_____ a. De Kritische Methode. Beantwoord de volgende vragen: Wie heeft het boek geschreven en aan wie, wanneer en van waar?

Vaak kunnen deze vragen uit de tekst zelf beantwoord worden, we spreken dan van intern bewijs. Soms heb je het externe bewijs nodig van andere bijbelboeken. Daarbij zul je dan de Vergelijkende Methode gebruiken. Verdedig je antwoorden door bijbelreferenties en/of redenen te geven. Soms zul je naslagwerken moeten raadplegen. Vergeet dan niet altijd je bron van informatie te vermelden.

b. De Historische Methode. Dit is het ontdekken van de achtergrondinformatie die je zal helpen om het boek goed te interpreteren en toe te passen. Het gaat hierbij om antwoorden op de volgende vragen: Wat is de geschiedkundige achtergrond van het boek? Wanneer werd de gemeente gesticht? Wie zijn er in de gemeente? Wat zijn de zwakke en sterke punten van deze gemeente?

Tot nu toe zul je reeds enige achtergrondinformatie ontdekt hebben in je studie en meer zal volgen in je verdere studie. Neem de tijd om het belang van de observatievragen te doordenken in verband met de achtergrond. Word een bijbel detective, met aandacht voor de details, en de vraag "Waarom?" altijd in je achterhoofd. Soms is de Onderwerp Methode hier behulpzaam. Gebruik de concordantie om uit te vinden wat andere bijbelgedeeltes te zeggen hebben over deze gewoonte, plaats, gebeurtenis of activiteit. Gebruik de Vergelijkende Methode om zoveel mogelijk uit te vinden over de persoon, kerk of land.

c. De Literaire Methode. Let op de verschillende soorten literatuur in het boek dat je bestudeert. Dit is van belang in je verdere studie.

- d. De Overzichts Methode. Dit is het beantwoorden van de vragen naar h e t
belangr
ijkste
thema
en de
voorna
amste
reden
v o o r
h e t
schrijv
en van
h e t
boek.

Schrijf je globale antwoorden op de vragen van de Basis Achtergrond Informatie voorlopig in je kladboek.

STOP EN DOE STAP TIEN.

VERTICALE DIAGRAMMEN

11. Je kunt nu beginnen aan je verticale diagrammen. Een verticaal diagram is een vergroot en meer gedetailleerd overzicht van één segment uit het horizontale diagram. In de toekomst zal je eerst een globaal horizontaal diagram maken totdat je alle verticale diagrammen beëindigt hebt, zodat je daarna nog veranderingen in je horizontale diagram kunt aanbrengen.

De waarde van verticale diagrammen:

- a. Een gemakkelijke en gebruiksklare manier om je ontdekkingen op te schrijven.
- b. Een goede manier om te laten zien hoe de paragrafen aan elkaar gerelateerd zijn binnen een segment.
- c. Regels van compositie kunnen gemakkelijk gezien en opgeschreven worden.
- d. Het maken van deze diagrammen helpt de student te leren onderscheiden tussen observatie en interpretatie.
- e. De diagrammen kunnen gebruikt worden bij lesgeven in de toekomst.
- f. Diagrammen zijn visueel en dus eenvoudiger te onthouden.
- g. De diagrammen zorgen ervoor dat je systematisch en georganiseerd studeert.
- h. Diagrammen geven je de vervulling van het doen van je eigen werk. Zij zijn het concrete bewijs van je eigen creatieve studie.

Kijk naar je horizontale diagram. Hoeveel segmenten heb je? Ieder segment krijgt een eigen verticaal diagram. Als je drie segmenten hebt, krijg je drie verticale diagrammen.

Neem een potlood en teken een rechthoek op een A4 vel. Het kader moet in het midden van het papier komen met genoeg ruimte aan alle kanten. Hij moet ongeveer 9 x 23 cm. groot zijn.

STOP EN TEKEN EEN KADER VOOR JE VERTICALE DIAGRAM.

12. Teken nu dwarsbalken in dit kader, waarbij je iedere paragraaf proportioneel ruimte geeft. Als een paragraaf zes verzen heeft en een ander drie, dan wordt de eerste tweemaal zo groot

als de tweede. Zoek achterin de syllabus een voorbeeld op.

13. Schrijf de referenties van de beginverzen van de paragrafen in de linker bovenhoeken van de juiste vensters. Kijk opnieuw naar het voorbeeld achterin.

14. Schrijf de referentie van het laatste vers van een hoofdstuk of van het segment in de rechter benedenhoek van het betreffende venster.
15. Schrijf je paragraaftitels bovenin de betreffende vensters. Schrijf ze in een andere kleur zodat ze meteen opvallen. De rest van je observatie, je interpretatie en je applicatie krijgen allen een andere kleur. Wees creatief, maar ook consequent in het gebruik van kleuren. Bovenaan de pagina komen je segment titel en hoofdstuk en vers referenties.

STOP EN DOE STAP 15.

HET INVULLEN VAN JE VERTICALE DIAGRAMMEN.

16. Nu kun je beginnen je verticale diagram verder in te vullen. Binnen de vensters kun je twee of maximaal drie belangrijke observaties opschrijven. Gebruik alleen de tekst van de bijbel binnen de vensters, om zodoende observatie van interpretatie te scheiden. Gebruik afkortingen. Selecteer slechts een paar belangrijke zaken. Schrijf niet de hele tekst van de bijbel opnieuw op.

Probeer de regels van compositie in je diagram weer te geven. Schrijf lijsten op als lijsten. Let op tegenstellingen, herhalingen, sleutelwoorden, samenvattingen en parallellen. Voordat je gaat schrijven is het goed de paragraaf opnieuw door te lezen en na te denken over wat je wil selecteren. Let vooral ook op verzen die de aanleiding en reden van het boek aangeven.

17. Nu ben je klaar om verdere observatie, interpretatie en applicatie rondom het kader in te vullen. Houd de observatie, interpretatie en applicatie vragen klaar en probeer zoveel mogelijk antwoorden te vinden. Deze vragen zijn slechts hulpmiddelen om ons te laten begrijpen wat de schrijver de eerste lezers te zeggen had en hoe we dat vandaag toe kunnen passen.

Wees creatief en probeer verschillende manieren om je inzichten te illustreren. Gebruik verschillende kleuren pen voor observaties (binnen en buiten het kader), interpretaties (buiten

het kader) en applicaties (onder het kader).

STOP EN VUL JE VERTICALE DIAGRAM IN.

18. Ga nu door met het maken van verticale diagrammen voor de verdere segmenten uit je horizontale diagram en vul ze in (zie ook stap 19).

19. Hier is een samenvatting van de stappen voor het maken van verticale diagrammen:

- a. Kijk naar je horizontale diagram.
- b. Wat is het volgende segment waar je een diagram voor wilt maken?
- c. Teken een kader met genoeg vensters erin voor iedere paragraaf
- d. Schrijf de referentie en paragraaftitel van alle paragrafen op.
- e. Schrijf de referentie en segment titel bovenaan de pagina.
- f. Vul ieder venster met twee of drie observaties.
- g. Vul de buitenkant van het kader met observaties, interpretaties en applicaties.
- h. Volg deze zelfde stappen voor alle overgebleven verticale diagrammen.

proportioneel getekend naar het aantal verzen van de paragraaf.

HET UITEINDELIJKE HORIZONTALE DIAGRAM

20. Als je nog niet een definitief horizontaal diagram getekend hebt, doe dat dan nu. Gebruik de inzichten die de verticale diagrammen je opgeleverd hebben.
21. Ga opnieuw naar de pagina met Basis Achtergrond Informatie en schrijf de antwoorden op. Houd rekening met alles wat je tot nu toe geleerd hebt en geef bijbelreferenties en andere bronnen aan.

PERSOONLIJKE TOEPASSING

22. Neem tijd voor de Meditatieve Methode.
 - a. Lees de antwoorden door van de Overzichtsmethode op je blad voor Basis Achtergrond Informatie.
 - b. Gebruik de applicatievragen om een absolute waarde uit dit boek te halen.
 - c. Mediteer over deze waarde in het licht van enkele extra applicatie vragen uit appendix 7. Schrijf een kort essay over je bevindingen.

E. EEN SAMENVATTING VAN INDUCTIEVE BIJBELSTUDIE

(Naar de Course Syllabus van P. Leage en J. Spriggs)

1. GEBED

Bid dat de Heilige Geest je in de waarheid zal leiden.

2. OBSERVATIE

1e Lezing:

Lees de tekst van het bijbelboek in een Bijbel zonder hulpmiddelen. Lees het gehele boek hardop zonder te pauzeren.

2e Lezing:

Lees de tekst opnieuw, maar nu langzamer, door. Kleur herhaalde woorden, ideeën en personen (indien zij minstens 3x herhaald worden). Kleur wie er spreekt en of er verwijzingen naar een ander Testament voorkomen.

3e Lezing:

Maak paragraaf titels (maximaal 4 woorden uit de tekst).

3. INTERPRETATIE

Vraag je af welke paragrafen samen segmenten kunnen vormen. Geef deze segmenten titels en voeg ze samen in secties. Zo ontdek je de structuur van het boek. Geef het hele boek je eigen titel. Wat is het sleutelvers?

- Maak je eerste horizontale diagram.

4e Lezing:

- Teken verticale diagrammen.

Binnen het kader komen:

De paragraaftitels en 2 of 3 andere observaties uit de tekst. Let op belangrijke details. Let op de zinsstructuur om de belangrijkste zinssneden te vinden. Welke regels van compositie heeft de schrijver gebruikt? Gebruik kleur en creativiteit.

Buiten het kader komen:

Antwoorden op de observatie- en interpretatie vragen. Wat betekende dit voor de schrijver en de eerste lezers? Vraag: Waarom, waarom, waarom? Wat voor soorten literatuur komen er in dit boek voor? _____

4. APPLICATIE

5e Lezing:

Onder het kader komen:

Antwoorden op de toepassingsvragen. Wat is een rechtmatige toepassing van de tekst voor het heden?

- Maak je tweede (definitieve) horizontale diagram.

- Beantwoord de vragen naar de achtergrondinformatie. Wat kan je in dit boek vinden over de geschiedkundige achtergrond (interne bewijzen) en wat kun je van andere boeken ontdekken (externe bewijzen)? Wie schreef Wat aan Wie, Wanneer, Waar, Waarom, Hoe en Waartoe? (Basis Achtergrond Informatie).

- Schrijf toepassingen op van het boek als geheel. Wat zijn de absolute waarden in dit boek? Beantwoord de persoonlijke applicatievragen. Mediteer over de tekst om toepassingen voor je eigen leven te vinden. Beantwoord een paar van de wijdere applicatievragen.

F. EEN OVERZICHT VAN DE METHODE VAN INDUCTIEVE BIJBELSTUDIE
(RvO, 1996)

GEBED				
LE-ZIN-GEN	OBSERVATIE	INTERPRETATIE	APPLICATIE	RESULTATEN
1e 2e	Lees het gehele boek hardop door Kleur 3x her-haalde woorden Kleur sprekers en verwijzingen			Gemarkeerde Bijbel
3e	Maak paragraaf titels	Maak segment titels Maak sectie titels Maak divisie titels Maak een boek titel Vind een sleutel-vers		Eerste horizontaal diagram (van het hele boek)
4e en 5e	Maak één of twee observaties van iedere paragraaf	Interpreteer alle observaties	Maak toepassingen voor ieder segment	Verticale diagrammen (van alle segmenten)
		Reviseer het eerste horizontale diagram		Uiteindelijk horizontaal diagram
		Onderzoek de geschiedkundige achtergrond		Basis achtergrond informatie diagram
			Maak toepassingen voor het hele boek	Boektoepassing diagram
				COMMUNICATIE

Appendix 1: TIEN METHODES VAN BIJBELSTUDIE

1. Overzicht Methode

Het snel doorlezen van het boek om een eerste indruk en overzicht te verkrijgen. Welke woorden, ideeën, personen en gebeurtenissen komen herhaaldelijk voor? Wat is de stijl en atmosfeer van het boek?

2. Analytische Methode

Het onderzoeken van de verschillende onderdelen van het boek:

- a. Bekijk het Boek
- b. Definieer de Divisies
- c. Selecteer Secties en Segmenten
- d. Peil de Paragrafen
- e. Doorzoek de Zinnen
- f. Weeg de Woorden
- g. Traceer de Themas

3. Kritische Methode

Wie heeft het boek geschreven? Wie waren de ontvangers? Van waar werd het boek geschreven en waar waren de ontvangers? Wanneer werd het geschreven?

4. Historische Methode

Het begrijpen van het boek in de geschiedkundige achtergrond. Wat is de geschiedkundige achtergrond en hoe was het leven in die tijd? Als het om een brief gaat, kunnen wij bijvoorbeeld vragen wanneer de gemeente gesticht was, wie er allemaal van de gemeente deel uit maakten en wat de sterke en zwakke kanten van deze gemeente waren. Probeer je in te leven in de cultuur en atmosfeer van de bijbelse tijd.

5. Literaire Methode

Uit wat voor soort literatuur bestaat dit boek? Proza of poëzie?

Proza is het meest gangbare communicatiemiddel in zowel gesproken als geschreven vorm. Het wordt als zodanig gebruikt in kranten, romans en tijdschriften. Het is de taal van het hoofd en spreekt het verstand aan.

Poëzie is de taal van het hart en spreekt de gevoelens aan. Eén derde van het Oude Testament bestaat uit poëzie. Hebreeuwse poëzie maakt veel gebruik van parallellisme en stijlfiguren, maar niet van rijm. De paragrafen heten stanzas in een poëtisch werk.

- a. Geschiedenis (proza)
- b. Lied (poëzie)
- c. Wet, Verbondsboek (proza)
- d. Drama (poëzie)
- e. Spreuk, Wijsheid (beiden)
- f. Profetie (beiden)
- g. Evangelie (proza)
- h. Gelijkenis (proza)
- i. Brief (proza)
- j. Apocalypse (proza)

Een evangelie is een speciaal literatuurtype dat door de evangelisten gecreëerd is. Het is geen biografie van Jezus, noch een geschiedenis; alle evangelisten waren erg selectief (Joh.21:25) met de nadruk op de laatste drie jaar van Jezus'bediening en gaven hun materiaal vaak niet in chronologische volgorde. Het doel van het evangelie is mensen tot Christus te brengen; als zodanig bevatten de evangelieën biografisch, geschiedkundig, didactisch en getuigend materiaal.

De apocalypse is een literatuurtype dat handelt over de overwinning van God en de komst van Zijn Koninkrijk, nu en in de toekomst. Het gebruikt veel symbolen en is niet chronologisch. Het doel van de apocalypse is om de heiligen te bemoedigen in een tijd van vervolging.

6. Retorische Methode

Wat voor stijlfiguren gebruikt de auteur om zijn boodschap te communiceren? (zie appendix 3).

7. Vergelijkende Methode

De Bijbel interpreteert zichzelf; daarom is het belangrijk verschillende schriftgedeeltes naast elkaar te leggen en met elkaar te vergelijken.

8. Synthetische Methode

Deze methode lijkt op de overzicht methode, alleen wordt deze gebruikt na toepassing van de analytische methode. Na alle details bekeken te hebben, is het goed opnieuw het grote geheel te bestuderen en te zien hoe de verschillende themas van het boek in elkaar passen.

9. Onderwerp Methode

- a. Biografisch
- b. Theologisch
- c. Psychologisch
- d. Geografisch
- e. Politiek
- f. Cultureel
- g. Sociologisch
- h. Wetenschappelijk

10. Meditatieve Methode

Zie onder applicatie.

Appendix 2: EXTRA OBSERVATIE VRAGEN

(Vertaald uit R. Smith, The Basics of Bible Study)

Observatie is zien wat de tekst te zeggen heeft. Het is niet uitleggen wat de tekst betekent, maar zien wat er in de tekst staat. Dit is een lijst van zaken om naar uit te ZIEN. Deze lijst is ontworpen om je observatie vaardigheden te doen toenemen. Howard F. Vos: "... blijf bij een gedeelte totdat kijken zien wordt."

Het motto van observatie is: **kijken, kijken, kijken.**

Noteer je eerste indrukken en schrijf belangrijke observaties in je verticale diagrammen:

1. Vind herhaalde woorden.
2. Vind herhaalde ideeën en themas.
3. Stel de "Wie" vraag. Wie zijn de belangrijkste karakters, mensen?
4. Zie uit naar **geboden**
adviezen
beloftes
waarschuwingen
voorspellingen.
5. Wat is de atmosfeer, de stemming, de gevoelens?
6. Wat zijn de sleutelwoorden? Sleutelwoorden zijn belangrijk omdat zij vaak herhaald worden of omdat hun betekenis essentieel is voor het begrijpen van een gedeelte.
7. Maak een lijstje van wat je niet begrijpt: woorden, uitdrukkingen, theologische begrippen, etc.
8. Schrijf de kerngedachte van een paragraaf in je eigen woorden op.
9. Wat is de schrijver's logica in zijn redenering?
10. Wat voor soort literatuur is dit boek, gedeelte?
Geschiedenis
Evangelie
Apocalyptisch
Brief
Poëzie
Proza
Didactisch
Gelijkenis
11. Wat voor illustraties worden er gebruikt? Zijn het illustraties uit de Bijbel, het alledaagse leven, persoonlijke ervaringen, etc.?
12. Stel de "Wanneer" vraag. Let op het tijds element. Let op woorden die de tijdsvolgorde aangeven: daarvoor, daarna, gedurende, terwijl, toen, totdat, wanneer, etc.
13. Bekijk geografische informatie op een kaart.
14. Let op condities: als ... dan.
15. Let op samenvattingen. Let op woorden als: daarom, aldus, uiteindelijk, tenslotte.
16. Observeer de voortgang in het boek. Werkt de schrijver naar een hoogtepunt van ideeën of gevoelens? Gaat hij van: algemeen naar specifiek, van een vraag naar een antwoord, van een bewering naar een illustratie, van onderwijs naar toepassing, van een nood naar een oplossing?

17. Vergelijk het begin en het einde van het boek of het gedeelte.
18. Let op tegenstellingen. Eenvoudige contrasten bevatten het woordje "maar". Let echter
ook op bredere tegenstellingen op het gebied van ideeën, karakters, gebeurtenissen, begrippen en houdingen.
19. Let op vergelijkingen. Zij worden vaak gekenmerkt door de woorden "zoals" of "net als". Denk ook aan vergelijkingen van ideeën, karakters, gebeurtenissen en houdingen.
20. Let op voornaamwoorden: Ik, hij, zij, het, zij (mv), hun, ons, wie, mij, etc.
21. Let op werkwoordstijden: verleden, tegenwoordige tijd of toekomst?
22. Stel de "Wat" vraag. Wat voor gebeurtenissen vinden er plaats? In wat voor volgorde vonden deze plaats? Wat werd er precies gezegd? etc.
23. Let op stijlfiguren. Zie hiervoor de aparte appendix.
24. Let op vragen en antwoorden in de tekst.
25. Let op retorische vragen. Dit zijn vragen die de lezer aan het denken zetten.
26. Stel de "Waar" vraag. Let op alle plaatsnamen.
27. Let op nadruk: voorwaar; waarlijk; voorzeker; ik zeg u; ik, Paulus; etc.
28. Let op lijsten in de tekst. Wat is de volgorde binnen de lijst? Is er een duidelijke voortgang?
29. Let op zelfstandige voornaamwoorden. Wie handelt er?
30. Let op belangrijke verbindingswoorden, die redenen, resultaten of conclusies aangeven, zoals: daarom, en toch, hoewel, zoals, dus toen, nochtans, etc.

Appendix 3: KORTE WOORDEN MET VEEL BETEKENIS

(Naar Josh McDowell, Guide to Understanding Your Bible, Here's Life Publishers Inc.)

Tegenstelling: Vergelijking: Nadruk:

maar	te	voorwaar
hoewel	ook	zeker
alhoewel	net als	voorzeker
niettemin	zo ook	waarlijk
en toch	zoals	ik zeg u
overigens	en	(herhaling)

Reden: Resultaat: Doel:

omdat	daarom	zo dat
doordat	zo dan	
aangezien	dan	
want	dus	

Tijd: Voorwaarde:

nu	als
totdat	
wanneer	
voordat	
nadat	
terwijl	
sinds	
gedurende	
toen	
uiteindelijk	

Appendix 4: EXTRA INTERPRETATIE VRAGEN

(Vertaald uit R. Smith, The Basics of Bible Study)

1. Wat zijn de schrijver's beweegredenen, karakteristieken, overtuigingen en emoties?
2. Schrijf ook de lezers hun beweegredenen, vragen, gevoelens, overtuigingen, sterke en zwakke punten op.
3. Vraag steeds naar de betekenis. Wat betekent dit woord? Wat betekent dit zinsdeel, deze bewering of dit theologische begrip? Wat betekende het voor de schrijver? Wat betekende het voor de lezers? Om hierin verder te komen kun je vragen hoe dit woord, begrip of opvatting gebruikt werd in:
 - de onmiddellijke context
 - de rest van het boek
 - andere boeken van dezelfde schrijver
 - andere Bijbelboeken (gebruik een concordantie)
 - een Bijbels Woordenboek
 - een Nederlands WoordenboekNa dit gedaan te hebben moet je de betekenis van het woord definiëren in het originele verband.
4. Geeft de schrijver zijn eigen interpretatie? Zegt hij zelf waarom hij het boek geschreven heeft? Verklaart hij de symboliek die hij gebruikt?
5. Is het taalgebruik letterlijk of figuurlijk? Houd hier rekening mee bij je interpretatie.
6. Wat is het belang van dit gedeelte, idee, woord of bewering?
7. Citeert de schrijver uit de Bijbel? Zoek de gedeeltes op in hun verband. Waarom gebruikt hij dit gedeelte? Is het een bewijs, illustreert het een waarheid, ondersteunt het de schrijver's redenering of draagt het bij aan de emoties van het gedeelte?
8. Let heel nauwkeurig op het verband. Hoe past dit gedeelte in de boodschap van het boek als geheel?
9. Wat is het geschiedkundige verband?
 - Wie werden er aangesproken?
 - Welke culturele zaken speelden mee?
 - Wanneer vonden de gebeurtenissen plaats?
 - Bepaal of deze zaken alleen golden voor de lokale situatie in de tijd van de Bijbel of universeel voor alle gelovigen. Zijn ze tijdelijk of tijdloos?
10. Bij de brieven is het belangrijk te ontdekken welke vragen de lezers hadden en wat voor problemen zij worstelden. Dit lijkt op het luisteren naar één kant van een telefoonconversatie. In Paulus'brieven bijvoorbeeld, weten we wat Paulus te zeggen had, maar moeten we goed nadenken om te begrijpen welke vragen en welke manier van denken van de gemeenteleden Paulus'antwoorden uitlokte.
11. Als je er niet uitkomt moet je misschien teruggaan naar de voorgaande stap en meer observatie doen.
12. Interpreteer stijlfiguren.
13. Gebruik de "Waarom"vraag voortdurend.
14. Lees het boek of het gedeelte in een andere vertaling.
15. Vraag; wat betekent dit?
16. Vraag: waarom word dit gezegd?
17. Vraag: wat impliceert dit?
18. Welke regels voor compositie en wat voor soort structuur zijn in dit boek gebruikt? (zie appendix 5)
19. Heb ik één van de twintig leesfouten gemaakt? (zie appendix 11)

20. Hoe bereidt dit gedeelte mij voor op wat volgt? Hoe is het gerelateerd aan h e t voorafgaande gedeelte?
21. Schrijf een samenvatting van het boek, een divisie, een sectie, een segment of een paragraaf: "Het schijnt dat de schrijver het volgende bedoelt:...".
22. Vat het bestudeerde materiaal samen, mediteer erover en denk er over na. K o m t j o u w interpretatie overeen met de rest van de Bijbel? Het Nieuwe Testament interpreteert het Oude en duidelijke gedeeltes helpen bij het verstaan van onduidelijke en moeilijke.
23. Heb je rekening gehouden met het soort literatuur?
24. Raadpleeg een commentaar. Doe dit als laatste. Gebruik het commentaar als hulpmiddel, maar niet als een kruk. Argumenteer met het commentaar. Wat heb je geleerd van het commentaar? Ben je het eens of oneens met de schrijver's conclusies?
25. Gebruik Bijbelse Woordenboeken, atlanten en boeken met geschiedkundige achtergrondinformatie om onbeantwoorde vragen op te lossen of om meer te weten te komen.

Appendix 5: STRUKTUUR EN COMPOSITIE

1. Acht verschillende structuur niveaus

Woorden in zinsdelen
Zinnen
Paragrafen
Segmenten
Secties
Divisies
Boeken
Oude en Nieuwe Testament

2. Acht verschillende soorten structuur

Gebruik deze lijst nadat je horizontale diagram klaar is om te zien wat voor soort structuur de auteur gekozen heeft.

GEOGRAFISCHE STRUKTUUR volgens plaatsnamen (bijv. Jozua en Handelingen)

CHRONOLOGISCHE STRUKTUUR volgens tijdsverloop (bijv. Genesis en Lucas)

BIOGRAFISCHE STRUKTUUR volgens personen (bijv. Richteren en Marcus)

THEMATISCHE STRUKTUUR volgens onderwerpen (bijv. Jeremiah en Mattheüs)

LOGISCHE STRUKTUUR volgens natuurlijke gedachtenpatronen (bijv. Romeinen en Galaten)

EPISTEL STRUKTUUR volgens de traditionele opbouw van een brief (Romeinen tot en met Openbaring)

VERZAMELING STRUKTUUR volgens een collectie (bijv. Spreuken en Psalmen)

DRAMATISCHE STRUKTUUR volgens een toneelstuk (bijv. Job en Hooglied)

Veel bijbelboeken hebben meerdere soorten structuren; Romeinen heeft niet alleen een epistel structuur, maar is ook logisch opgebouwd.

De epistel structuur bestaat vaak uit de volgende elementen:

1. Schrijver
2. Ontvangers
3. Groet of zegenwens
4. Gebed, dankzegging of lofverheffing
5. Boodschap
6. Laatste groeten en afscheid
7. Korte autograaf.

3. Ruskin's Regels van Compositie

De regels voor compositie reflecteren de stijl van de schrijver. Ze zijn karakteristiek voor de uitdrukkingwijze van een bepaalde auteur en voor hoe hij zijn materiaal heeft gerangschikt. Deze regels voor compositie moeten uit de structuur van een boek naar voren komen en niet aan de tekst worden opgelegd.

1. **VERGELIJKING** - Twee zaken die op elkaar lijken (bijv. Rom. 7:1-6)
2. **TEGENSTELLING** - Twee zaken die tegenover elkaar geplaatst zijn (bijv. Han. 4:36-5:1)
3. **HERHALING** - Een woord, thema of verhaal dat twee of meer keren herhaald wordt (bijv. "heilig" in Lev.; Paulus'bekering in Han.)
4. **VOORNAAMHEID** - Iets wordt benadrukt door onevenredig veel aandacht of juist niet benadrukt of zelfs geheel weggelaten (let op hoeveel hoofdstukken er in de evangelieën besteed worden aan Jezus' lijdensweek)
5. **CONTINUÏTEIT** - Dit lijkt op herhaling, alleen is er hier ook van geringe variatie sprake en van vooruitgang (bijv. de drie gelijkenissen van het verlorene in Lucas 15)
6. **HOOGTEPUNT** - Alles in een gedeelte of in het hele boek leidt tot een climax (bijv. in Job, Prediker en Openbaring)
7. **UITSTRALING** - Alles in een gedeelte is verbonden met een centraal punt of thema (bijv. Psalm 119, Philemon vers 10)
8. **AFWISSELING** - Een gedeelte begint met onderwerp A, gaat door met onderwerp B, komt terug op onderwerp A en soms ook weer op onderwerp B. Het volgende patroon ontstaat dan: ABA'B' (bijv. Lucas 1-3:
A. De aankondiging van de geboorte van Johannes. B. De aankondiging van de geboorte van Jezus. A' De geboorte van Johannes. B' De geboorte van Jezus.)
9. **KEERPUNT** - De plaats waar het verhaal een andere wending neemt (bijv. 2 Sam. 11,12 in het leven van David, Marcus 8:27-30 in het leven van Jezus)
10. **HARMONIE** - Eénheid, alles blijft bij hetzelfde hoofdonderwerp (bijv. de superioriteit van Jezus in Hebreeën)
11. **ONDERVRAGING** - De tekst stelt regelmatig vragen (bijv. Habakkuk, Maleachi, Gal. 3:1-5; Rom. 6,7)
12. **VAN ALGEMEEN NAAR SPECIFIEK** - Een principe wordt verklaard en dan toegepast op een bepaalde situatie (wijsheid in 1 Cor.)
13. **VAN PROBLEEM NAAR OPLOSSING** - De schrijver noemt de problemen en geeft dan de oplossingen (Galaten)
14. **VAN THEOLOGIE NAAR ETHIEK** - De schrijver begint met een stuk theorie en past dat vervolgens toe in de praktijk (veel brieven, bijv. Galaten)
15. **CHIASME** - De schrijver begint met onderwerp A, gaat dan naar onderwerp B, gaat vervolgens verder met onderwerp B en keert tenslotte terug naar onderwerp A. Het volgende patroon ontstaat dan :
ABB'A' of soms ook wel ABCC'B'A' (bijv. Mat. 13:15).

Appendix 6: STIJLFIGUREN

Het gebruik van stijlfiguren is het figuurlijk gebruik van taal om een bepaald beeld bij de lezer op te roepen of om iets krachtiger over te kunnen brengen. Wij kunnen onder andere de volgende soorten stijlfiguren onderscheiden:

1. **SIMILE** - Een directe vergelijking van twee verschillende zaken.
Karakteristiek voor een simile is het gebruik van: "als, zó, zoals" (bijv. Hooglied 2:2,3; Mat.23:27 en Jac.1:10,11)
2. **METAFOOR** - Een indirecte vergelijking van twee zaken, waarbij het éne met het andere gelijkgesteld wordt. Iets wordt een andere naam gegeven.
Het lijkt op de bovenstaande taalfiguur, maar de karakteristieke woorden ontbreken (bijv. Spr. 23:27; addereengebroid in Mat.3:7 en steunpilaren in Gal.2:9)
3. **ANALOGIE** - Een uitgebreide metafoor met meerdere overeenkomsten tussen verschillende zaken (bijv. de wijnstok en de ranken in Joh.15:1-9)
4. **ALLEGORIE** - Een metafoor in de vorm van een (soms onnatuurlijk) verhaal, waarbij ieder detail iets anders betekent (bijv. christenreis naar de eeuwigheid van John Bunyan; Gal.4:21-31)
5. **IRONIE** - Het tegengestelde schrijven van wat eigenlijk bedoeld wordt om zodoende humoristisch of zelfs sarcastisch te zijn (bijv. 1 Cor.4:8 en 6:5)
6. **PERSONIFICATIE** - Een toeschrijven van persoonlijke attributen of leven aan materiële of abstracte voorwerpen (bijv. Spr.8; 9:1-3 en Gal.3:8).
7. **APOSTROF** - Een aanspreken of toespreken van dingen, abstracte ideeën of voorwerpen (bijv. de dood in 1 Cor.15:55)
8. **HYPERBOOL** - Een overdrijving, niet om zaken verkeerd voor te stellen, maar om iets te benadrukken of te intensifieren (bijv. Marcus 9:43: "En indien uw hand u tot zonde verleidt, houw haar af" en Gal.4:15: "Want ik kan van u getuigen, dat gij, ware het mogelijk geweest, uw ogen uitgerukt en ze mij gegeven zoudt hebben")
9. **LITOTES** - Een verzwakking. Dit is het tegenovergestelde van hyperbool en heeft vaak een ironisch effect (bijv. Han.15:2: geen gering verzet en tegenspraak)
10. **RHETORISCHE VRAGEN** - Dit zijn vragen waarop de schrijver geen antwoord verwacht, maar die de lezer aan het denken zetten (bijv. Mat.7:16: "Men leest toch geen druiven van dorens of vijgen van distels?" en 1 Cor.1:13: "Is Christus gedeeld? Is Paulus dan voor u gekruisigd?")
11. **METONYMIA** - De vervanging van een begrip door een ander (bijv. Rom.3:30: "besnedenen" i.p.v. Joden en Gal.3:19: "het zaad" i.p.v. Jezus)
12. **SYNECDOCHE** - De vervanging van het geheel door een gedeelte (bijv. Gal.1:16: "ik ben geen ogenblik te rade gegaan met vlees en bloed" en Jac.4:8b)
13. **ANTROPOMORFISME** - Het beschrijven van God met menselijke eigenschappen alsof hij handen, voeten, e.d. zou hebben (bijv. Ex.24:10; Mat.18:10 en Joh.10:29)

14. **EUFEMISME** - De vervanging van een aanstoot gevende of botte uitdrukking door een milde, indirecte of vage zegswijze (bijv. Gen.4:1; Deut.28:56,57; Jes.7:20)
15. **IDIOOM** - Taaleigen beschrijft een zegswijze in de moedertaal, waarvan de betekenis niet ligt in de woorden, maar in de standaard uitdrukking (bijv. Mat.10:14; 13:31,32).
16. **TYPE** - Een type is een persoon, gebeurtenis, voorwerp of plaats in het Oude Testament, die een aspect van het werk van Christus in het Nieuwe Testament voorafschaduwet (bijv. het pascha wijst vooruit naar Christus' offerdood, zie 1 Cor.5:7). Het type moet in het Nieuwe Testament als zodanig beschreven worden (bijv. Joh.3:14,15; Rom.5:14 en 1 Cor.15:45).
17. **SYMBOOL** - Een symbool is een voorwerp dat naast zijn letterlijke betekenis een geestelijke betekenis toegekent krijgt. Gewoonlijk gaat het om iets zichtbaars dat iets onzichtbaars voorstelt. Wij moeten niet zomaar onze eigen betekenis aan symbolen toekennen, maar nauwkeurig uitzoeken wat de bedoeling van de auteur geweest is. Hierbij moeten wij rekening houden met de bijbelse cultuur, de principes van interpretatie, de algemene boodschap van het boek en vooral met de auteur's eigen interpretatie van het symbool (bijv. Op.1:12,20).

Appendix 7: EXTRA APPLICATIE VRAGEN

(Vertaald uit R. Smith, The Basics of Bible Study en P. Leage en J. Spriggs, SBS Course Syllabus)

1. Algemene vragen:

1. Denk aan het belangrijke fundament, **gezond verstand**.
2. Begrijp je **wat de schrijver over wilde brengen** aan de eerste lezers? De tekst kan niet nu betekenen wat het nooit betekent heeft.
3. Heeft de schrijver het over een **algemeen principe** of over een **specifieke toepassing**?
4. Hoe het **algemene principe** te vinden van de specifieke toepassing:
 - a. Noemt de schrijver het algemene principe?
 - b. Waarom geeft de schrijver dit specifieke gebod of onderwijs?
 - c. Geeft het wijdere verband misschien het algemene principe?
5. Delen wij in de **specifieke levenssituatie** van de eerste lezers? Mocht dit zo zijn dan is God's woord voor hen ook God's woord voor ons.
6. Is dit principe **cultureel beperkt**?
 - a. Is dit een gedeelte van het hart van het evangelie of is het daarvan afhankelijk?
 - b. Is dit in essentie een principe over zeden of niet?
 - c. Is er een constante herhaling van dit principe in de Bijbel?
7. Wat zijn de **essentiële elementen** uit dit gedeelte die **overeenkomen** met onze eigen situatie?

2. Didactische (onderwijzende) gedeeltes

8. Wat **zou ik moeten** geloven?
9. Zijn er **houdingen of handelingen** die ik moet veranderen?
10. Wat kan ik hieruit leren over mijn **relatie met God en met mensen**?
11. Wat is het **goede nieuws** voor mij?

3. Verhalende gedeeltes

12. Met welke **persoon** identificeer ik mij?
13. Wat kan ik leren van **het leven van die persoon**?
14. Hoe **reageerde** deze persoon op God?
15. Misschien valt **een gebeurtenis** in dit boek net samen met waar jij bent in je wandel met God.
16. Is dit een **rechtstreeks gebod** of slechts een **verhaal** van iets wat gebeurt is? Wordt dit **geschiedkundige voorbeeld** elders wel als gebod beschouwt?
17. Was het de bedoeling van de schrijver om een **precedent** te scheppen voor alle gelovigen van **alle tijden**?

4. Oude Testament

18. Heb je de toepassing van dit oudtestamentische gedeelte **gefilterd** door het Testament? Nieuwe
19. Word dit oudtestamentische gebod **bevestigd of juist te niet gedaan** in het Testament? Nieuwe
20. Wat is **het principe** achter dit oudtestamentische gebod? Waarom werd dit gegeven? Welk aspect van God's karakter word er door geïllustreerd? gebod

5. Voorbeelden

21. Staat er of dit voorbeeld **gevolgd** moet worden of niet?
22. Wordt het volgen van dit voorbeeld impliciet **aanbevolen** of juist **afgeraden**?
23. Welke **principes** uit **andere schriftgedeeltes** zijn van toepassing op dit voorbeeld?

6. Beloften

24. Aan **wie** werd deze belofte gegeven?
25. Zijn er **voorwaarden** verbonden aan deze beloften? (De voorwaarden hoeven niet steeds herhaald te worden als het gebod herhaald wordt)
26. Kunnen wij deze beloften **voor onszelf** opeisen?

Appendix 8: PERSOONLIJKE EN WIJDERE APPLICATIE VRAGEN

(vertaald uit P. Leage en J. Spriggs: SBS Course Syllabus)

We moeten tijd nemen om in gebed te mediteren (doordenken) over de uitwerking van de waarheden die we ontdekt hebben. Let op wat Paulus vraagt aan Timotëus in 2 Tim.2:7: "Let wel op wat ik zeg, want de Here zal u in alles inzicht geven". De volgende vragen kunnen je helpen om specifiek te zijn in je toepassing, zowel voor je eigen leven, als voor de wereld om je heen. Dit is niet een complete lijst, voel je vrij om andere vragen toe te voegen.

1. Persoonlijke applicatie vragen

1. Spreekt deze waarheid één van mijn persoonlijke **waardes of prioriteiten** aan?
2. Heb ik bepaalde **denkpatronen** die gewijzigd moeten worden in het licht van deze waarheden?
3. Daagt deze waarheid één van mijn **houdingen** uit?
4. Doe ik bepaalde **daden** die niet overeenstemmen met deze waarheid?
5. Zijn mijn **Godsbeeld** en mijn **beeld van Zijn karakter** in overeenstemming met dit onderwijs?
6. Hoe helpt deze waarheid mij om in te zien wat Jezus voor mij gedaan heeft in het **evangelie**?
7. Hoe beïnvloedt deze waarheid mijn **zelfbeeld**?
8. Hoe beïnvloedt deze waarheid mijn mening over waar ik een **compromis** kan sluiten en waar niet?
9. Helpt deze waarheid mij om scherper het verschil te zien tussen **absolute waardes** en culturele waardes?

2. Wijdere applicatie vragen

10. Welk effect kan deze waarheid hebben op de **zakenwereld**?
11. Hoe beïnvloedt deze waarheid de manier waarop een **kerk** zou moeten functioneren?
12. Welk verschil moet deze waarheid maken op het gebied van **onderwijs**?
13. Welk verschil moet deze waarheid maken in het **gezinsleven**?
14. Hoe beïnvloedt deze waarheid de relatie van de christen met de **regering**?
15. Wat kan deze waarheid betekenen voor de **aanbidding** van de kerk of christelijke organisatie?
16. Hoe zou deze waarheid onze houding moeten beïnvloeden ten opzichte van de **onbereikten** en **zending**?
17. Hoe helpt de waarheid mij om een standpunt in te nemen over de ingewikkelde materie van **medische ethiek**?
18. Hoe beïnvloedt deze waarheid onze kijk op de **toekomst**?

Appendix 9: TIJDELIJK EVANGELIE?

(Dit stukje is vertaald uit "The Christian Leader", 9 November 1976)

Een belangrijk probleem voor iedere zendeling die moet communiceren in een andere cultuur, is de noodzaak om het ware evangelie te scheiden van wat slechts cultureel en tijdelijk is. Mensen hoeven niet eerst Amerikanen - of Grieken uit de eerste eeuw - te worden, alvorens zij christenen kunnen zijn.

De taak om het eeuwige te scheiden van het tijdelijke is niet alleen belangrijk voor zendingen, maar ook voor alle andere christenen. Welke specifieke handwijzen en geboden die in het Nieuwe Testament voorkomen, moeten ten allen tijde overal gevolgd worden? En welke zijn slechts van voorbijgaande aard, alleen toepasbaar voor een bepaalde tijd en een bepaalde plaats en niet toepasbaar in andere omstandigheden?

Als je dit probleem op wilt lossen, kun je de volgende oefening doen. Deze oefening is gebaseerd op materiaal van een voormalige zendeling in Ethiopië. Het is een lijst van 50 verschillende gebruiken en geboden, die allen in het Nieuwe Testament voorkomen, ze zijn dus allemaal "bijbels". De vraag is welke permanent en absoluut (A) geldig zijn en welke slechts tijdelijk en dus relatief geldig zijn (R).

Denk na over ieder van deze geboden en zet er dan een A of R achter. Natuurlijk zijn er ook een paar waar je niet zo zeker van bent (welkom op het zendingsveld!). Neem hier alle tijd voor en verander de categorie van enkelen totdat je min of meer tevreden bent.

1. Groet elkander met de heilige kus, Rom.16:16
2. Onthoud u van hetgeen de afgoden geofferd is, Han.15:29
3. Een ieder van u late zich dopen, Han.2:38
4. De vrouw moet een macht op het hoofd hebben, 1 Cor.11:10
5. Gij behoort elkander de voeten te wassen, Joh.13:14
6. Reikt elkander de broederhand (rechter of linker hand?), Gal.2:9
7. Inzegening door handoplegging, Han.13:3
8. Het staat lelijk voor een vrouw te spreken in de gemeente, 1 Cor.14:35
9. Houd vaste uren van gebed, Han.3:1
10. Zing psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, Col.3:16
11. Onthoud u van bloed, Han.15:29
12. Vier feestdagen, nieuwe maan en sabbat, Col.2:16
13. Vier het avondmaal, 1 Cor.11:24
14. Blijf de armen gedenken, Gal.2:10
15. Zalf de zieken met olie, Jak.5:14,15
16. Laat geen vrouw onderricht geven aan een man, 1 Tim.2:12
17. Predik twee aan twee, Mk.6:7
18. Spreek Grieks in de gemeente, Han.14:1
19. Eet alles wat u voorgezet wordt, zonder navraag te doen, 1 Cor.10:27
20. Verbied vrouwen om hun haar te vlechten of om goud, paarden of kostbare kleding te dragen, 1 Tim.2:9
21. Onthoud u van hoererie, Han.15:29
22. Zoek geen vrouw, 1 Cor.7:27
23. Word besneden, Han.16:3

24. Weiger om reptielen en vogels te eten, Han.10:12-14
25. Drink uit één beker bij het avondmaal, Mk.14:23,24
26. Maak formele religieuze geloftes, Han.18:18
27. Bid niet in het openbaar, Mt.6:5,6
28. Spreek in tongen, 1 Cor.14:5
29. Laat de gemeente in een huis samenkomen, Col.4:15
30. Werk met uw handen, 1 Thes.4:11
31. Hef je handen op als je bid, 1 Tim.2:8
32. Geef hem, die van u vraagt, Mt.5:42
33. Bid voor het eten, Lk.24:30
34. Steun geen weduwe onder de zestig, 1 Tim.5:9
35. Sluit gebed af met "Amen", 1 Cor.14:16
36. Vast wanneer iemand ingezegend wordt, Han.13:3
37. Let op voor honden, Fil.3:2
38. Vrouwen, weest uw man onderdanig, Col.3:18
39. Toon geen vooroordelen jegens de rijken, Jac.2:1-7
40. Gebruik ongezuurd brood bij het avondmaal, Lk.22:13,19
41. Loot voor de aanstelling van gemeenteleiders, Han.1:26
42. Zijt niemand iets schuldig, Rom.13:8
43. Wijs zeven diakenen aan in de gemeente, Han.6
44. Onthoud u van het verstikte, Han.15:29
45. Wil iemand niet werken, dan zal hij ook niet eten, 2 Thes.3:10
46. Houd de eredienst op zaterdag, Han.13:14,42,44
47. Verkoop stukken grond en huizen wanneer je een christen word, Han.4:32-37
48. Laat gemeenteleiders hun eigen kost verdienen, 2 Thes.3:7,8
49. Haal collectes op voor de armen, 1 Cor.16:1
50. Weiger om een eed af te leggen, Mt.5:33-37.

Als je klaar bent, maak je dan gereed voor het zware werk. Vraag jezelf af welk principe je gebruikt hebt om het permanente en essentiële te onderscheiden van het tijdelijke en culturele. Aangezien je alle bovenstaande voorbeelden in deze categorieën verdeeld hebt, moet je een zekere standaard gebruikt hebben. Wat was je standaard? Denk eraan dat dit principe voor alle bovenstaande voorbeelden moet gelden.

Schrijf je principe op. Het zou ongeveer als volgt kunnen luiden: Alle geboden en gebruiken die zijn eeuwig, en allen die zijn tijdelijk. Om jezelf niet voor de gek te houden, laat een vriend een zien hoe consequent je geweest ben in het hanteren van je eigen principe.

Appendix 10: **BASIS ACHTERGROND INFORMATIE** (Vertaald uit P.Leage en J. Spriggs, SBS Course Syllabus)

Deze vragen dienen voor ieder boek beantwoord te worden. Denk na over je antwoorden gedurende elke lezing. Deze informatie kan je soms helpen bij het maken van je horizontale diagram and bij het doen van interpretatie in je verticale diagrammen. Maak aantekeningen als je antwoorden vindt. Noteer je definitieve antwoorden als je met de diagrammen klaar bent. Gebruik eerst interne bewijzen (de tekst) en daarna pas externe bewijzen (andere boeken). Verdedig en ondersteun je conclusies door uit te leggen hoe je eraan gekomen bent. Noem alle referentie boeken die je geraadpleegt hebt. Voor sommige boeken zijn bepaalde vragen niet te beantwoorden.

1. **De Brieven en Openbaring (N.T.)**

a. Kritische methode:

- Wie heeft het boek geschreven?
- Voor wie werd het geschreven?
- Waar werd het geschreven?
- Wanneer werd het geschreven?

b. Historische methode:

- Wat is de geschiedkundige achtergrond van het boek?
- Wanneer werd de gemeente gesticht?
- Wie zijn er in de gemeente?
- Wat zijn de zwakke en sterke punten van deze gemeente?

c. Literaire methode:

- Wat voor soort literatuur is dit boek?

d. Overzichts methode:

- Wat is het belangrijkste thema van dit boek?
- Wat was de belangrijkste reden voor het schrijven van dit boek?

2. **De Evangelieën en Handelingen (N.T.)**

a. Kritische methode:

- Wie heeft het boek geschreven?
- Voor wie werd het geschreven?
- Waar werd het geschreven?
- Wanneer werd het geschreven?

b. Historische methode:

- Wat is de geschiedkundige achtergrond van de lezers van dit boek?

c. Literaire methode:

- Wat voor soort literatuur is dit boek?

d. Overzichts methode:

- Wat is het belangrijkste thema van dit boek?
- Wat was de belangrijkste reden voor het schrijven van dit boek?
- Welk aspect van Jezus benadrukt dit boek?

3. De Geschiedenisboeken (O.T.)

a. Kritische methode:

- Wie heeft het boek geschreven?
- Voor wie werd het geschreven?
- Waar werd het geschreven?
- Wanneer werd het geschreven?

b. Historische methode:

- Geef jaartallen voor de belangrijkste gebeurtenissen in het boek
- Wat was God aan het doen in Israël's geschiedenis in deze tijd?
- Welke mensen en leiders gebruikte Hij?
- Wie waren de volken rondom Israël? Let op hun belang in dit boek.
- Wie waren Israël's vijanden in deze tijd en hoe gebruikte God hen?

c. Literaire methode:

- Wat voor soorten literatuur staan er in dit boek?
- Als er meerdere soorten zijn, maak dan een lijstje en vermeld waar ze in h e t b o e k voorkomen.

4. De Wijsheidsboeken (O.T.)

a. Kritische methode:

- Wie heeft het boek geschreven?
- Voor wie werd het geschreven?
- Waar werd het geschreven?
- Wanneer werd het geschreven?

b. Historische methode:

- Wat is de geschiedkundige achtergrond van dit boek?

c. Literaire methode:

- Wat voor soorten literatuur staan er in dit boek?
- Als er meerdere soorten zijn, maak dan een lijstje en vermeld waar ze in h e t b o e k voorkomen.

d. Overzichts methode:

- Wat is het belangrijkste thema van dit boek?
- Wat was de belangrijkste reden voor het schrijven van dit boek?
- Welk aspect van God's karakter benadrukt dit boek?

5. De Profeten (O.T.)

a. Kritische methode:

- Wie heeft het boek geschreven?
- Voor wie werd het geschreven?
- Waar werd het geschreven?
- Wanneer werd het geschreven?

b. Historische methode:

- Geef alle persoonlijke feiten over de profeet.
- Geef jaartallen voor de belangrijkste gebeurtenissen in het boek.
- Wat is de politieke situatie?
 - Welk rijk beheerste de wereld?
 - Wat was Israël's en/of Juda's politieke situatie?
 - Welke belangrijke verbonden werden er gesloten
 - Welke belangrijke oorlogen vonden plaats?
- Wat is de religieuze situatie in Israël en/of Juda?
- Welke koningen regeren er in Israël en/of Juda en in de omliggende landen? Geef de jaartallen van hun regeringen.
- Welke andere profeten profeteerden in deze zelfde tijd en waar werkten zij?

c. Literaire methode:

- Wat voor soorten literatuur staan er in dit boek?
- Als er meerdere soorten zijn, maak dan een lijstje en vermeld waar ze in h e t b o e k voorkomen.

d. Overzichts methode:

- Wat is het belangrijkste thema van dit boek?
- Wat was de belangrijkste reden voor het schrijven van dit boek?
- Welk aspect van God's karakter benadrukt dit boek?

Appendix 11: EEN BEKNOPTE DEFINITIE VAN 20 SOORTEN LEES- EN COMMUNICATIEFOUTEN

(Vertaald uit: James Sire, *Scripture Twisting*, IVP, p.155ff.)

1. Onjuist citaat - Een bijbelse tekst wordt genoemd, maar niet zoals hij in een gangbare vertaling voorkomt of met een verkeerde schriftplaats.
2. Verdraaide vertaling - De bijbelse tekst wordt vertaald, maar niet in overeenstemming met de eigenlijke grondtekst
3. Bijbelse proeftekst - Een bijbeltekst wordt alleen aangehaald om de aandacht van de lezers of luisteraars te krijgen, daarna volgt onderwijs dat zo onbijbels is, dat het nooit geaccepteerd zou worden zonder de voorafgaande bijbeltekst
4. Verloren context - Een tekst wordt uit zijn onmiddellijke verband gelicht, hoewel deze context de betekenis van de tekst aangeeft
5. Schijnbaar verband - Er wordt een verband gelegd tussen twee teksten, die in feite niets of weinig met elkaar te maken hebben
6. Overspecificatie - Er wordt een te specifieke of gedetailleerde conclusie getrokken uit een bijbelse tekst
7. Woordenspel - Een woord of zinsdeel van een vertaling van de bijbel wordt onterecht en uitgelegd alsof de oorspronkelijke openbaring in die taal plaatsgevonden heeft
8. Figuurlijke Fout - Letterlijke taal wordt figuurlijk uitgelegd of figuurlijke taal wordt letterlijk genomen
9. Speculatie over Profetie - Een profetie uit de bijbel wordt te makkelijk uitgelegd aan de hand van bepaalde gebeurtenissen, ondanks het feit dat bijbelse geleerden deze uitleg zeer twijfelachtig vinden
10. Aanhaling maar geen citaat - Een schrijver zegt dat de bijbel zus en zo beweert, maar citeert geen specifieke tekst (hetgeen vaak aanduidt dat er niet zo een tekst bestaat)
11. Selectieve citaten - Een beperkt aantal teksten wordt aangehaald om een zekere bewering te ondersteunen, maar het onderwijs van de bijbel als geheel zou tot een andere conclusie leiden
12. Ontoereikend bewijs - Een snelle algemene conclusie wordt getrokken van te weinig bewijs
13. Verwarde definitie - Een bijbels begrip wordt zodanig misverstaan dat een essentiële bijbelse waarheid wordt verdraaid of verworpen

14. Verloren alternatieve uitleg - Eén specifieke uitleg wordt toegekend aan een bijbelse tekst of teksten met meerdere uitleggingsmogelijkheden, zonder de alternatieven te overwegen
15. Natuurlijke Fout - Woorden zoals: "natuurlijk, zonder twijfel, zeker, alle redelijke mensen vinden" worden gebruikt in plaats van logische redenen
16. Overtuigingskracht door associatie - Onderwijs wordt geassocieerd met het **ondericht** van traditionele christelijke autoriteitsfiguren
17. Esoterische interpretatie - Aannemende dat de bijbel een esoterische (bijzondere, geheime) uitleg heeft die alleen toegankelijk is voor ingewijden, worden gedeeltes uitgelegd zonder enige verklaring voor die specifieke interpretatie
18. Toegevoegde Bijbelse autoriteit - Nieuwe openbaringen van na-bijbelse **p r o f e t e n** vervangen of worden toegevoegd aan de bijbel
19. Verworpen Bijbelse Autoriteit - De gehele bijbel of gedeeltes ervan worden **onderzocht** en verworpen omdat zij in tegenspraak zijn met andere autoriteiten, zoals rede of andere openbaring
20. Verwarde Levensbeschouwing - Dit leidt tot culturele mis-interpretatie en **foutieve** toepassing van bijbel gedeeltes.

